

Stravování zaměstnanců příspěvkových organizací (PO), které jsou zřízeny územním samosprávným celkem

1. Úvod

Právní úprava stravování zaměstnanců:

- vyhl. č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených ÚSC, v platném znění
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění - § 33b)
- vyhl. č. 114/2002 Sb., o FKSP, v platném znění - § 7
- zákon č. 586/1992, o daních z příjmů, v platném znění - § 6 odst. 9 písm. b)

K 1. 1. 2021 nabyly účinnosti novely právních předpisů upravujících také stravování zaměstnanců příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky. Změnu přinesly novely zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a vyhlášky č. 114/2002 Sb., o FKSP, vše v platném znění

Podle aktuálního výkladu MŠMT nelze náklady organizace na stravování zaměstnanců zařadit mezi náklady vyplývající ze základních pracovněprávních vztahů a nelze je proto hradit z prostředků státního rozpočtu - ÚZ 33 353, které jsou PO poskytovány dle § 160 odst. 1 písm. c) a d) školského zákona.

2. Formy stravování

Současná právní úprava umožňuje dále uvedené formy stravování zaměstnanců a stravovacích služeb. Pro své zaměstnance volí organizace vždy **pouze jednu z forem stravování a stravovacích služeb**. Pouze **u místně odděleného pracoviště může příspěvková organizace zabezpečovat stravování odlišně** (organizace řeší vnitřním předpisem).

1. **Využití vlastního stravovacího zařízení.** Zaměstnanci hradí pouze hodnotu potravin. Zaměstnancům může být z FKSP poskytnut příspěvek na stravování. Výše příspěvku z FKSP není limitována právním předpisem. Zaměstnanec má od daně z příjmů a odvodů pojistného osvobozenou hodnotu stravování do celkové výše hodnoty poskytovaného stravování.
2. Stravování svých zaměstnanců může příspěvková organizace **zajišťovat prostřednictvím stravovacího zařízení jiné organizace, popř. poskytovat svým zaměstnancům stravenky**. Organizace může uhradit na vrub nákladů hlavní činnosti až 55 % ceny hlavního jídla (popř. stravenky). Nejvyšší úhrada však nesmí přesáhnout 70 % horní hranice stravného při trvání pracovní cesty 5 až 12 hodin podle zvláštního právního předpisu. Zbývající část sjednané ceny hradí zaměstnanci. Zaměstnancům může být z FKSP poskytnut příspěvek na stravování. Výše příspěvku z FKSP není limitována právním předpisem. Zaměstnanec má od daně z příjmů a odvodů pojistného osvobozenou hodnotu stravování do celkové výše hodnoty poskytovaného stravování.
3. Novela zákona č. 250/2000 Sb. (§33 b), odst. 4) umožňuje - v návaznosti na novelu zákona o dani z příjmů - PO zřízené územním samosprávným celkem poskytnout zaměstnancům v pracovním poměru **peněžitý příspěvek na stravování (stravovací**

paušál). Peněžitý příspěvek na stravování za den se poskytuje do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin. Z FKSP lze přispívat na peněžitý příspěvek na stravování nejvýše však 45 % tohoto příspěvku (dle vyhlášky o FKSP). Pokud organizace stanoví peněžitý příspěvek na stravování z FKSP v určité výši, bude na vrub nákladů hlavní činnosti účtována zbývající část do celkové výše tohoto příspěvku. Součet příspěvku poskytnutého z nákladů na hlavní činnost PO a příspěvku z FKSP nesmí přesáhnout 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin. Zaměstnanec má od daně z příjmů a odvodů pojistného osvobozenou hodnotu stravování do celkové výše hodnoty poskytovaného stravování.

Pokud se **pro poskytování peněžitého příspěvku na stravování rozhodne organizace, která má vlastní stravovací zařízení, mohou se v tomto zařízení její zaměstnanci i nadále stravovat, ale za plnou úhradu ceny oběda, která platí pro cizí strážníky.** Těmto zaměstnancům již také nelze poskytnout další příspěvek z FKSP. Možnost stravování cizích strážníků ve stravovacím zařízení organizace musí být povoleno zřizovací listinou.

3. Příklad na stravovací paušál a jeho účtování

Pro rok 2021 byla vyhláškou Ministerstva financí stanovena výše náhrad stravného při tuzemské pracovní cestě v rozmezí 91,- Kč až 108,- Kč. Organizace si zvolí například maximální částku 108,- Kč. Peněžitý příspěvek za odpracovaný den může být poskytnut ve výši 75,- Kč (zaokrouhleno dolů na celé Kč – rozhodnutí organizace, jinak max. 75,60 Kč). Z FKSP lze v tomto případě přispět na peněžitý příspěvek na stravování až 33,- Kč (zaokrouhleno dolů na celé Kč), na vrub provozních nákladů hlavní činnosti bude organizace účtovat 42,- Kč. Peněžitý příspěvek na stravování bude zaměstnancům poskytován v platu zpětně podle odpracované doby v předchozím měsíci. Nepodléhá dani, ani odvodům pojistného. **Před poukázáním platů** zaměstnancům na jejich účty musí PO provést převod finančních prostředků mezi účty FKSP a běžným účtem.

Účtování – vychází z platných právních předpisů:

- Mzdová rekapitulace – provozní náklady organizace	527/333	42,- Kč
- Příspěvek z FKSP	412/333	33,- Kč
- Poukázání zaměstnancům	333/241	75,- Kč

4. Aktuální znění dotčených právních předpisů

§ 33b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů - Stravování a stravovací služby

(1) Zabezpečuje-li příspěvková organizace stravování, zabezpečuje je ve vlastním stravovacím zařízení nebo prostřednictvím organizační složky státu, právnické osoby nebo fyzické osoby pro

a) zaměstnance v pracovním poměru,

b) žáky a studenty po dobu jejich činnosti v příspěvkové organizaci, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštního právního předpisu.

(2) Příspěvková organizace může v souladu s kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem zabezpečovat stravování ve vlastním stravovacím zařízení též

a) bývalým zaměstnancům, kteří u ní pracovali do odchodu do starobního důchodu, nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,

b) zaměstnancům činným u příspěvkové organizace na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

(3) Příspěvková organizace může poskytnout stravování ve vlastním stravovacím zařízení též

a) fyzickým osobám, k jejichž stravování se zavázala smlouvou o stravování s organizační složkou státu, právnickou osobou nebo fyzickou osobou,

b) zaměstnancům jiných zaměstnavatelů, kteří jsou u ní na pracovní cestě nebo pro ni jinak činní.

(4) Odstavec 1 se nepoužije, poskytuje-li příspěvková organizace ze svého rozpočtu na vrub nákladů své hlavní činnosti zaměstnancům v pracovním poměru peněžitý příspěvek na stravování. Peněžitý příspěvek na stravování za den náleží zaměstnanci v pracovním poměru, odpracoval-li alespoň 3 hodiny v tomto dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě. Peněžitý příspěvek na stravování za den se poskytuje do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin. Peněžitý příspěvek na stravování může být částečně hrazen příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb.

(5) Příspěvková organizace může zabezpečovat stravování odlišně u místně odděleného pracoviště.

(6) Náklady na stravování a jejich úhradu stanoví Ministerstvo financí vyhláškou."

§ 7 vyhlášky č. 114/2002 Sb., o FKSP - Stravování

Z fondu lze přispívat zaměstnancům na stravování podle právních předpisů upravujících stravování v organizační složce státu, příspěvkové organizaci a státním podniku a na peněžitý příspěvek na stravování, nejvýše však 45 % tohoto příspěvku.

§ 6 odst. 9 písm. b) zákona č. 586/1992, o daních z příjmů

(9) Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, dále osvobozeny

b) hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů **nebo peněžitý příspěvek poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnanci na stravování za jednu směnu podle zákoníku práce do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin,**

Aktuální znění vyhlášky č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky

§ 1

Předmět úprav

Tato vyhláška upravuje náklady na závodní stravování a jejich úhradu v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky¹⁾, (dále jen "organizace").

Závodní stravování zabezpečované v organizacích ve vlastním zařízení

§ 2

V organizaci, která sama zajišťuje závodní stravování ve vlastním zařízení závodního stravování, tvoří náklady na závodní stravování:

a) náklady na suroviny spotřebované na přípravu podávaných hlavních jídel pro závodní stravování (dále jen "pořizovací cena surovin"),

b) náklady na suroviny spotřebované na přípravu podávaných doplňkových jídel a nápojů (dále jen "doplňkové jídlo"),

c) ostatní provozní náklady na závodní stravování (věcné, osobní a další režijní náklady) včetně ztrát vzniklých přirozeným úbytkem surovin (dále jen "náklady na provoz").

§ 3

(1) Náklady podle § 2 písm. a) a b) jsou v plné výši hrazeny stravníky a příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb²⁾ stanoveným kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem (dále jen "příspěvek z fondu").

(2) Náklady na provoz podle § 2 písm. c) hradí organizace v plné výši, a to z nákladů na svou hlavní činnost.

(3) Zaměstnanci, nestanoví-li tato vyhláška jinak, a žáci středních škol a studenti, kteří u organizace vykonávají činnost, která je praktickým vyučováním³⁾ nebo praktickou přípravou³⁾, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštních právních předpisů, hradí

a) u hlavního jídla pořizovací cenu surovin, která může být snížena o poskytnutý příspěvek z fondu (dále jen "snížená úhrada"),

b) u doplňkového jídla náklady na spotřebované suroviny.

Žákům středních škol a studentům podle věty první může být hlavní jídlo poskytnuto za sníženou úhradu pouze v případě, že je pro ně určeno používání prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb. Pokud pro ně není používání prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb určeno, může jim být hlavní jídlo poskytnuto za úhradu ve výši pořizovací ceny surovin.

(4) Organizace poskytuje strážníkům uvedeným v odstavci 3 za sníženou úhradu jen jedno hlavní jídlo v kalendářním dni, pokud strážník vykonává práci pro organizaci alespoň 3 hodiny v daném kalendářním dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě^{3a)}.

(5) Organizace může strážníkům uvedeným v odstavci 3 poskytnout za sníženou úhradu další hlavní jídlo v kalendářním dni, pokud strážník vykonává práci pro organizaci déle než 11 hodin v úhrnu s povinnou přestávkou v práci, kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci podle zákoníku práce^{3b)}, v daném kalendářním dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě^{3a)}.

(6) Organizace může důchodcům, kteří u ní pracovali při odchodu do důchodu, poskytnout za sníženou úhradu jedno hlavní jídlo denně v případě, že je to umožněno kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem.

(7) Organizace může zaměstnancům činným u ní na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud je to umožněno v kolektivní smlouvě nebo stanoveno ve vnitřním předpise, poskytnout jedno hlavní jídlo v kalendářním dni za úhradu ve výši pořizovací ceny surovin v případě, že jejich přítomnost v práci trvá v tomto kalendářním dni alespoň 3 hodiny.

(8) Zaměstnanci organizace, který vykonává práci v jejím vlastním zařízení závodního stravování a přímo se podílí na přípravě nebo výdeji jídel, se poskytuje hlavní jídlo za podmínek uvedených v odstavcích 4 a 5.

(9) Poskytuje-li organizace jídla na základě smlouvy o závodním stravování organizační složce státu, právnické nebo fyzické osobě, musí dohodou sjednaná cena hlavního jídla kryt veškeré náklady spojené s jeho pořízením podle § 2.

Závodní stravování zabezpečované prostřednictvím organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby

§ 4

V organizaci zajišťující závodní stravování na základě smlouvy s organizační složkou státu, právnickou nebo fyzickou osobou tvoří náklady na závodní stravování cena za poskytnutou službu sjednaná ve smlouvě.

§ 5

(1) Organizace uhradí z nákladů podle § 4 z ceny hlavních jídel až 55 %, z nákladů na svou hlavní činnost. Nejvyšší úhrada nesmí přesáhnout 70 % horní hranice stravného při trvání pracovní cesty 5 až 12 hodin podle zvláštního právního předpisu⁴⁾. Zbývající část sjednané ceny hradí strážníci uvedení v § 3 odst. 3. Organizace jim může poskytnout příspěvek z fondu.

(2) Organizace poskytuje strážníkům uvedeným v § 3 odst. 3 za sníženou úhradu jen jedno hlavní jídlo v kalendářním dni, pokud strážník vykonává práci pro organizaci alespoň 3 hodiny v daném kalendářním dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě^{3a)}. Organizace může strážníkům uvedeným v § 3 odst. 3 poskytnout za úhradu podle věty první další hlavní jídlo v daném kalendářním dni, pokud strážník vykonává

práci pro organizaci déle než 11 hodin v úhrnu s přestávkou v práci, kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci podle zákoníku práce^{3b)}, v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě^{3a)}.

(3) Náklady spojené s dovozem a výdejem jídel v případě dovážení jídel do vlastní výdejny hradí organizace z nákladů na svou hlavní činnost.

§ 6

Závodní stravování zabezpečované ve vlastním zařízení organizační složkou státu, právnickou nebo fyzickou osobou

(1) Jsou-li příprava a výdej jídel zajišťovány ve vlastním zařízení závodního stravování organizace organizační složkou státu, právnickou nebo fyzickou osobou formou služby, za podmínky, že náklady na provoz jsou hrazeny z nákladů na hlavní činnost organizace, postupuje se obdobně podle § 3.

(2) V případě smluvního zajištění závodního stravování formou pronájmu vlastního stravovacího zařízení organizační složky státu, právnické nebo fyzické osobě se u organizace za náklady na závodní stravování považuje až 55 % smluvní ceny hlavních jídel. Náklady na závodní stravování u organizace však nesmí přesáhnout 70 % horní hranice stravného při trvání pracovní cesty 5 - 12 hodin podle zvláštního právního předpisu⁴⁾. Organizace je hradí z nákladů na svou hlavní činnost. Při ostatních úhradách se postupuje obdobně podle § 5 odst. 2 a 3.

§ 6a

Společná ustanovení

(1) Je-li závodní stravování zabezpečováno ve vlastním zařízení závodního stravování podle § 2 a 3 nebo podle § 6, nemůže organizace současně zabezpečovat závodní stravování prostřednictvím organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby podle § 4 a 5, s výjimkami uvedenými v odstavci 2.

(2) Je-li závodní stravování zabezpečováno ve vlastním zařízení závodního stravování, je možné zabezpečit závodní stravování prostřednictvím organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby pouze stravníkoví uvedenému v § 3 odst. 3

a) kterému nelze jinak zajistit stravu odpovídající jeho zdravotnímu stavu; požadavek na zajištění stravy odpovídající zdravotnímu stavu zaměstnance musí být organizací doložen písemným lékařským potvrzením s doporučeným typem stravování, vystaveným příslušným odborným lékařem,

b) pokud odběr hlavního jídla, případně dalšího hlavního jídla spadá do doby, kdy vlastní zařízení závodního stravování nepracuje, nebo

c) v období, kdy je vlastní zařízení závodního stravování mimo provoz.

(3) Každé místně oddělené pracoviště postupuje podle odstavců 1 a 2 samostatně.

(4) Je-li závodní stravování zajišťováno a hrazeno podle § 4 a 5, může být zajišťováno a hrazeno na základě smlouvy s více organizačními složkami státu, právnickými nebo fyzickými osobami.

§ 7

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. března 2005.

1) § 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

2) § 7 vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

3) § 65 odst. 2 a § 96 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

3a) § 34 odst. 1 písm. b) zákoníku práce.

3b) § 88 a 89 zákoníku práce.

4) § 176 odst. 1 písm. a) zákoníku práce.